

HOVORY O ADHD

Mgr., MgA. Markéta Čermáková
Pražské centrum primární prevence

STRUKTURA PŘÍSPĚVKU

- ☛ Pojem ADHD
- ☛ ADHD a rizikové chování
- ☛ Respondenti Rozhovorů o ADHD
- ☛ Otázky Rozhovorů o ADHD
- ☛ Specifika klientů s ADHD
- ☛ Neošetřená ADHD
- ☛ Ideální péče
- ☛ Úskalí
- ☛ Poselství

JAK ROZUMÍME POJMU ADHD / ADD

- € ADHD – Attention deficit hyperactivity disorder – dg. definovaná DSM IV (resp. DSM V); ADD – porucha pozornosti (bez hyperaktivity)
- € MKN-10 ji nepoužívá – tam porucha pozornosti s hyperaktivitou (trochu přísnější kritéria)
- € V pedagogicko-psychologické praxi se používá
- € Pro nás jsou důležité především symptomy, které mohou vést k rozvoji rizikového chování, resp. způsoby, jak tomu předejít
- € Typické projevy ADHD: nepozornost (resp. snadná odveditelnost pozornosti), vysoká impulzivita, neklid

ADHD A RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ

- Doprava – rychlá jízda, jízda pod vlivem NL, nepozornost
- Poruchy příjmu potravy – impulzivní přejídání, obezita, bulimie
- Návykové látky – samomedikace
- Rizikové sexuální chování – impulzivita, potíže v mezilidských vztazích
- Záškoláctví – negativní postoj ke škole a vzdělání, předčasné ukončení školní docházky
- Další psychické a životní obtíže – nízké sebevědomí, deprese, únavový syndrom, sebevraždy, nízké vzdělání, ztráty zaměstnání, střídání partnerů...

RESPONDENTI

- ☛ Klinická psycholožka PL Jihlava, mužské oddělení léčby závislostí
- ☛ Psycholožka, VŠ pedagožka, autorka mnoha odbor. textů v oblasti
- ☛ Muzikoterapeut
- ☛ Slunečnicová zahrada Centra pro rodinu Drop In – speciální pedagožka, sociální pracovnice
- ☛ TK Karlov, Sananim – terapeutka, speciální pedagožka
- ☛ Klinická logopedka a psycholožka PPP v Mostě
- ☛ Psycholožka PPP v Praze, terapeutka – vedoucí skupin pro děti s ADHD, supervizorka, VŠ pedagožka
- ☛ Pedagog, učitel hudby
- ☛ Pedagožka ZŠ, dlouholetá výchovná poradkyně a zástupkyně ředitele
- ☛ Vedoucí arteterapeutických dílen a div. souboru centra Naděje pro mladé lidi bez přístřeší
- ☛ Psycholožka, psychoterapeutka, matka dítěte s ADHD

OTÁZKY – STRUKTURA ROZHOVORŮ

- € V jakém kontextu se s lidmi s ADHD/ADD setkáváte?
- € Máte dojem, že se těmito lidem dostává dostatečné péče? Jak by podle vás měla vypadat ideální péče o klienta/pacienta/žáka s ADHD/ADD?
- € Setkal/a jste se někdy s člověkem s neošetřenou ADHD/ADD?
- € Je podle vašich zkušeností skupina pacientů/klientů/žáků s ADHD/ADD něčím specifická?
- € Mohl/a byste se s námi podělit o příběh některého z vašich pacientů/klientů/žáků s ADHD/ADD?
- € Co byste vzkázal/a učitelům, rodičům, pediatrům a dalším, kteří bývají prvními osobami, jež známky ADHD/ADD u dítěte zpozorují?

SPECIFIKA KLIENTŮ S ADHD

- ☛ Někdy mají vychovatelé obtíže mít je rádi... jsou to náročné děti... u řady z nich se setkávám s pošramoceným sebevědomím...
- ☛ ...budí zdání nepozornosti, často však vnímají ostřeji než ostatní... nebo vnímají dění ve svém okolí nevyzpytatelně...
- ☛ Na první pohled působí jako divoké děti, co se do všeho vrhají a okolí je jim lhostejné... ukáže se, že jsou nejistí, z kritiky svého okolí si odnášejí informaci, že jsou neschopní a horší než jejich vrstevníci

- € ... typické pocity „jsem zlobič, nejde to změnit“ ... nepřijetí, nespravedlnost, ukřivdění... problémy s kamarády, konflikty... moc neumí komunikovat s okolím, aby to bylo přiměřené...
- € Rodiče těch dětí často bývají nechtěné děti – bylo by zajímavé zkoumat to z tohoto hlediska...
- € ...proměnlivost nálad a delší úseky emocionálně silných rozpoložení, malá schopnost s těmito stavy a náladami pracovat jinak než vyjádřením agrese nebo únikem skrze návykové látky...
- € Jsou zvyklí na kritiku, proto jdou automaticky do obran, pokoušejí se nás „vytočit“... jsou zvyklí na odmítání...

SETKÁNÍ S NEOŠETŘENOU ADHD

- ☛ To si myslím, že naprostá většina našich klientů – mladých lidí bez přístřeší – je.
- ☛ Pacienti s duálními diagnózami, kteří opakovaně selhávají v abstinenci... diagnóza ADHD bohužel chybí.
- ☛ ... často mezi rodiči těchto dětí...
- ☛ Možná by za takové bylo množné brát klienty SVP..., měli v anamnéze uvedeno, že byl ADHD syndrom diagnostikován,... ale žádná další práce nenásledovala...
- ☛ Celkem často... naopak i s dětmi, které měly uvedenou dg. ADHD, a přitom se jednalo o děti s mentálním postižením...
- ☛ Je důležité si uvědomit, že je to pouze naše

IDEÁLNÍ PÉČE

- ☛ Dát prostor v něčem vyniknout... například role v představení pro většinovou veřejnost.
- ☛ Snaha pochopit... profesionalita... zájem... důslednost a řád...
- ☛ Poradenství matkám, jak dítě vést...
- ☛ Neexistuje ideální péče... spousta metod v ČR chybí...
- ☛ Multidisciplinárnost: diferenciální diagnostika; dg. pedagogická – psycholog. – psychiatr.; sezení psycholog – rodič – učitel – dítě (na část); léky, pokud je třeba a nejde to jinak; terapie + podpora rodičů; podpora v začlenění; promyslet volbu povolání; podpůrná síť (kamarádi, rodina, profesionálové)

- ☛ Nedá se paušalizovat. Při dobré konstelaci, kdy s dítětem pracují rodiče, jsou vstřícní a ochotní učitelé, případně poradenští pracovníci..., promítá se to do kvality života rodiny. Naopak při selhávání kteréhokoli z vychovatelů... se dostáváme do bludného kruhu... obtíže se prohlubují... je výrazně riziková situace ve smyslu rozvoje dalších obtíží... Nadávání, kritika nebo zesměšňování rozhodně nikdy žádné řešení nepřinesly. Ideální péče by měla být ve spolupráci s rodiči a se zařízením.
- ☛ ...najít vstřícnou školu či školku... je v praxi celkem problém.
- ☛ Obyčejná lidská trpělivost vyplývající z přirozené úcty k člověku.
- ☛ Velmi záleží na rodičích či učitelích, zda se může klientům dostatečná péče dostat...

ÚSKALÍ ADHD

- ☛ Je to teď módní diagnóza, často jsou ty děti jen živější, jde o běžné lumpárny...
- ☛ Jde hodně o styl života rodiny – hodně počítače, agrese, drastické scény, predátoři... běžné věci přinášejí málo adrenalinu... často pasivní konzumace TV, nedůslednost, uplácení, chybí struktura, rituály...
- ☛ Je nutné odborné vyšetření, jinak je tu boom nevychovaných dětí bez mantinelů, které ale nejsou ADHD...
- ☛ ... dítě zprvu působí jako ADHD, ale když se matka srovná, abstinuje a věnuje se dítěti, dítě se zklidní...
- ☛ Gro je práce s dospělými... u těch rodičů r

POSELSTVÍ

- ☛ Nevzdávat se, hledat řešení, zkoušet, zkoušet, zkoušet.
- ☛ Velmi záleží na vztahu!
- ☛ Narodili se jakoby s odlišnou kulturou v sobě... je to jako byste se snažili psát pravou rukou, když jste leváci... je mi sympatická – přímé vyjadřování emocí, autenticita, spontánnost...
- ☛ Vnímám klienty ... jako učitele... jsou nekompromisní a tím mě dělají v mých záměrech a jejich vyjadřování pevnější a jasnější.
- ☛ ...aby vyzkoušeli i jiné přístupy, jako je napr.

- ☛ Zajděte za odborníkem, ať vám řekne, že je to fakt ono...
- ☛ Důslednost a hodně lásky... láskyplné hranice a rozumné nároky.
- ☛ Neškatulkovat; trpělivost; hranice; dílčí kroky; jasný cíl krátkodobý i dlouhodobý; praktičnost; podporování zájmu a talentu; NE fyzické a psychické tresty.
- ☛ Organické postižení je nutné tolerovat, výchovné obtíže je nutné korigovat...
- ☛ Nebát se jít za svým, pokud se mi jako rodiči něco nezdá... vyhnout se nálepkování, které často velmi ubližuje.
- ☛ Snažit se vědět, chápat a nacházet v sobě dostatek trpělivosti.
- ☛ Péče je dlouhodobá a náročná...

- € ... nemyslím si, že jakákoli jednorázová řešení situaci vyřeší – ať už hovoříme o medikaci, nebo „zázračných“ terapiích, které slibují po X sezeních změnu...
- € ADHD/ADD nejsou nic definitivního... lze mnohé změnit, ale vyžaduje to enormní množství trpělivosti, důslednosti a ochoty být dítěti nápomocen a vžít se do jeho potřeb... ... je úkol dospělých ptát se, jak mohou dětem pomoci, ony to samy nevyřeší.
- € Výchova takových dětí není jednoduchá, je dobré, aby ani rodiče, ani učitelé na ni nebyli sami... nicméně děti si nepořizujeme proto, aby se staly hezkou dekorací v dokonalém dospělém světě, ani se nestáváme učiteli, abychom učili jen samé hodné a vzorné žáčky.

DĚKUJI ZA POZORNOST

Mgr., MgA. Markéta Čermáková

marketa.cermakova@prevence-praha.cz

www.prevence-praha.cz